

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

• F R A M K R I S T M E N N F R A M •

65 ÅRGANG

12. NOVEMBER 1953

A V I N N H O L D E T : NR.
IKKE UTSLETTELSE, MEN FORVANDLING - ARBEIDER- 42
PRESTENE I FRANKRIKE - AUTORITETER OG FRI
OPPDRAGELSE - ST. OLAVS FORBUNDS HOVED-
STEVNE - TEKSTEN TIL ST. OLAVSMESSEN - EN STOR 43
DAG FOR DANMARK - HYLDEST TIL MISJONÆRENES
MØDRE - RELIGION OG VITENSKAP - UTLANDET

NESTE NUMMER KOMMER 26. NOVEMBER 1953.

VÅRE KIRKER Gudstjenester på søn- og helligdager

OSLO

St. Olavs kirke, Akersv. 1.
Sokneprestkontoret, tlf. 41 41 61.
(Prestegr. og Biskopen 42 52 87.)
Kl. 7: Stille messe.
Kl. 8.30: Fromesse m. preken.
Kl. 9.45: Low Mass. English Sermon.
Kl. 11: Høymesse m. preken.

St. Hallvards kirke, Urtegt. 29.
Soknepresten, tlf. 68 08 68.
Kl. 8: Fromesse.
Kl. 10.30: Høymesse m. preken.
Kl. 19: Aftenmesse.

St. Dominikus kirke, Neubergrt. 15.
Dominikanerne, tlf. 44 23 24.
Kl. 8.15: Fromesse.
Kl. 10.30: Høymesse m. preken.

Grefsen kapell, Gladsveg 23.
Prestegården, tlf. 38 02 87.
Kl. 9.30: Høymesse.

Vår Frue Villas kapell,
Ullernchaussen 52, Smestad (Montebello).
Prestegården, tlf. 55 81 21.
Kl. 8.30: Høymesse.

Lunden kapell, Trondheimsv. 309.
Tlf. 37 78 68.
Kl. 8: Høymesse.

ARENDAL:
St. Fransiskus kirke, Tyholmen.
Soknepresten, tlf. 2209.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.45: Høymesse.

BERGEN:
St. Paul kirke, Christiesgt. 16.
Soknepresten, tlf. 15 410.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høymesse.

DRAMMEN:
St. Laurentius kirke, Cappelensgt. 1.
Soknepresten, tlf. 2019.
Kl. 8.30: Fromesse. Kl. 10.30: Høymesse.

FREDRIKSTAD:
St. Birgitta kirke.
Soknepresten, tlf. 1438.
Kl. 8.15: Fromesse. Kl. 10.30: Høymesse.

HALDEN:
St. Peter kirke, Kr. V.s pl. 1.
Soknepresten, tlf. 1168.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høymesse.

HAMAR:
St. Torfinn kirke, Torggt. 113.
Soknepresten, tlf. 1751.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 11: Høymesse.

HAUGESUND:
St. Josef kirke, Haraldsgt. 21.
Soknepresten, tlf. 3195.
Kl. 8.30: Fromesse. Kl. 11: Høymesse.

HØNEFOSS:
St. Theresia kirke, Vesterntangen.
Soknepresten, tlf. 266.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høymesse.

KRISTIANSAND S.:
St. Ansgar kirke, Kirkegt. 3.
Soknepresten, tlf. 4225.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høymesse.

LILLESTRØM:
St. Magnus kapell, Halvdansgt. 5.
Kl. 8.30: Fromesse. Kl. 11.15: Høymesse.

PORSGRUNN:
Vor Frue kirke, Sverresgt.
Soknepresten, tlf. 50 793.
Kl. 7.45: Fromesse. Kl. 10.30: Høymesse.

STABEKK:
Jesu Hjerter kapell, Nyv. 17.
Soknepresten, tlf. 53 77 35.
Kl. 9.05: Fromesse. Kl. 10.45: Høymesse.

STAVANGER:
St. Svithun kirke, Dronningsgt. 8.
Soknepresten, tlf. 25 534.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høymesse.

SYLLING:
St. Hallvard kapell.
Presteboligen, tlf. 9028.
Kl. 9.30: Høymesse.

TØNSBERG:
St. Olavs kapell, Sandefjordgt. 1.
Soknepresten, tlf. 12 238.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.45: Høymesse.

Liturgisk kalender:

SØNDAG 15. NOVEMBER: 25. søndag etter Pinse. (I messeboken: 6. s. etter Herrens Åpenbaringsfest.) Ep. I. Tess. 1, 2—10. Ev. Matt. 13, 31—35. Mandag: Gertrud, jomfru. Tirsdag: Gregor, undergjøreren, bisk., bekj. Onsdag: St. Peters- og St. Paulskirkens vigselfest. Torsdag: Elisabeth, enke. Fredag: Felix av Valois. Lørdag: Marias ofring.

SØNDAG 22. NOVEMBER: 26. søndag etter Pinse. (I messeboken: se 24. s. etter Pinse, siste i kirkeåret.) Ep. Kol. 1, 9—14. Ev. Matt. 24, 15—35. Mandag: Klemens I, Pave, mart. Tirsdag: Johannes av Korset, bekj., kirkelærer. Onsdag: Katarina, jomfru, mart. Torsdag: Sylvester, abbed. Fredag: Ferialdag. Lørdag: Vigilien for apostl. Andreas (antisipert). Fra lørdag aften 28. nov. til og med første juledag er de såkalte lukkede tider.

Søndag 29. november tilfaller kirkekollekten Den katolske flyktningehjelp.

ST. OLAV

Redaksjon, ekspedisjon og forlag: Akersv. 5.
Telefon 42 37 43. Kl. 9—16. Mandag, lørdag:
Kl. 9—13.

Abonnementspris: Kr. 15.00 pr. år; for utlandet
+ porto kr. 4.80. Girokonto nr. 15986.
Abonnement tegnes i ekspedisjonen og på ethvert
postkontor.

Annonser må være innsendt innen onsdag aften
uken før utgivelsesdatoen (angitt på 1. om-
slagsside).

Vår hjerteligste takk
til alle som støttet oss ved
kirkekollekten
på Allehelgens-søndag!

St. Olavs Red. & Eksp.

Menneskets skjebne etter døden

Foredrag av pater Thorn
i St. Dominikus kirke, Neubergrt. 17,
de førstkomende tirsdager kl. 20.

Det nederlandske tidsskrift
«Uit het Land van St. Olav»
er til for dere. De bør støtte det.
Abonnem. kr. 10.00 pr. år,

kan tegnes hos
Frk. Sigrid Halle, Kirkev. 57 V, Oslo.

November — «De dødes måned»

Les og benytt den nye publika-
sjonen av dr. theol. J. van der
Burg:

BØNNEN FOR DE AVDØDE
Den bibelske lære om et
rensessted
44 s. Kr. 1.00

St. Olavs Forlag, Akersv. 5, Oslo.

FYRINGSOLJE

brukes av

- Bispegården
- St. Josephs Institutt
- Vor Frue Hosp. Nerveavd.
- St. Dominikus kirke.
- St. Elisabethsøstrenes
- Pleiehjem
- Sta. Katarinahjemmet.
- St. Pauls Kirke
- Moderhuset
- Florida Sykehus
- Øyenklinikken
- St. Josephs Hospital, Drammen
- St. Torfinns Klinik, Hamar
- St. Fransiskus Hosp., Hønefoss.

Oslo

Bergen

Ved bestilling av olje: Oslo 68 34 66
Service: Oslo 56 35 92

LEGEMIDDEL

Ved B-vitaminmangel —

AFI-B-TOTAL
tabletter

med de viktigste komponenter i B-
vitaminkomplekset i relativt store
doser.

Pakninger à 50, 100 og 250 tabletter.

A-S FARMACEUTISK (AFI) INDUSTRI OSLO

Ikke utslettelse, men forvandling

Om knappe ti dager vil vi atter møtes med Matteusevangeliets alvorlige ord om hva ventes hver enkelt av oss på den ytterste dag. Det er Kristus selv som minner disiplene om profeten Daniels utlegninger om dette, og Kristi egen tale er like sterk og dramatisk, som profetens, ja mektigere i kraft av hans guddommelige autoritet. Skildringen om hva som skal skje mellom firmamentet og vår jord, om Menneskesønnens gjenkomst i en ubeskrivelig herlighet, om englene som skal samle hans utvalgte fra de fire verdenshjørner, må ryste oss i vårt innerste sinn. Ikke ryste oss i den forstand at vi vemmes eller skyver det fra oss som noe dystert og ugjennomtrengelig trist. Her er lys med i bildet, lys og budskap om syn og sjelelige opplevelser vi på forhånd ikke kan gjøre oss noen som helst forestilling om.

Vi? Er det så sikkert at vi, at jeg skal være å finne på de utvalgte side? Selv vi som går til kirke, vi som er innviet i de sakramentale mysterier omkring en tilgivende Gud Fader, en frelsende Gud Sønn, en opplysende og styrkende Gud Helligånd? Jo, vi må stirre tillitsfullt til krusifikset, vi må la korsveiens smertescener minne oss om at vår sjels evige vel har kostet Guds sønn en så navnløs lidelse, at vi, ved hans frelsende mellomkomst, Guds Mors og de helliges forbønn, vår egen gode vilje vil nå fram.

Men dommen er innvarslet! Vi må regne med som overveiende sannsynlig at vi vandrer til den ad samme retning som vi vandrer i dag. Vandrer vi i synd, ender vi i mørke. Vandrer vi i nådens stand, ventes vi av lyse løfter.

I tidligere århundrer yndet våre kristne forfedre å anbringe fremstillinger av den ytterste dom på sine kirkeportaler. Disse dommedagsscener skulle mane menneskene, som fra verdens larm og praleri trådte inn i Guds hus, til alvorlig ettertanke. Ville de også en gang bli å finne blant de fortvilede på Verdensdommerens venstre, hvis lodd er «den annen død», den evige atskillelse fra Gud, utelukkelsen fra all kjærlighet og livsfylde? Eller skulle de stå blant de frelste, de reddede på den høyre siden, som på sine ansikter bar sluttseirens salige smil, som i sine ører ennå hørte klangen av Dommerens milde ord: «Kom, dere, min Fars velsignede!»

Menneskets stilling til den evige skjebne er i århundrenes løp ikke endret. Verdens historie vil en gang ha en ende — om det har Kristus ikke etter-

latt noen tvil. Som kristne ville vi være tåper både i Guds og i gudsfornekterens, i tvilerens og søkerens øyne, om vi skjøyv denne realitet fra oss og satset på en guddommelig separatbehandling i dommens time. Tåper også om vi tvilte på om veien vi gikk var den rette. For samvittigheten, hjulpet av Guds helliggjørende, understøttende og opplysende nåde, kan aldri føre oss vill i frelsens siste spørsmål. Men i det øyeblikk vi ser dette klart og modig, da har vi også bare en vei å gå: «Ta ditt kors opp, og følg meg». Og da vil vi føle, på bunnen av all vår streben, at det vi hungrer og tørster etter det er *rettferdighet*.

På den ytterste dag vil alle verdens og livets maktposisjoner være feiet bort. Da vil alt tre fram i fullt lys; menneskene vil skånselsløst få måtte stå fram som de er: dødelige, elendige skapninger i bevende angst for sannhetsdommen.

Når den dag kommer, hører også alle livets tunge prøvelser opp, alle kamper mot tornen i vårt eget kjød, alle ukjærlige forhold menneskene i mellom, alle trykkende og uroskapende bekymringer. Alle jordelivets gåter, alle hvorfor og hvordan vil få sitt fulle svar. Kristus vil til Faderens forherligelse åpne den syvganger forseglede bok, og hva vil velde fram? Jo, det som alltid forble skjult for menneskene gjennom verdenshistoriens vekslende faser av fall og reising: At en evig kjærlighet var i aksjon — også i det bitre og harde. Guds evige sannhet og troskap, makt og godhet, hellighet og rettferdighet vil gå opp for menneskeheten, slik at alle må vedkjenne den — det ene kor i lovsang, det andre i tenners gnidsel.

I veldige fødselsveer, gjennom en rystende omveltning av alle hittil gjeldende krefter og ordninger i verdensbildet vil denne nye forvandling av Altet finne sted. Fram vil stige «den nye himmel og den nye jord». Den vil bli deres arvelodd som var trofaste mot Gud for livsgaven de fikk og som seiret over verden og dens forlokkelser.

Derfor skal vi på kirkeårets siste søndag ikke bare i hellig angst, men enda mer i hellig håp og forventning kaste blikket oppad mot skapningens og dommens Gud, slik som St. Paul maner oss til det i samme dagens epistel: at vi «takker Gud Fader som har gjort oss verdige til å få del i de helliges arvelodd i lyset. Han har fridd oss ut av mørkets makt og ført oss over til sin elskede Sønnens rike, han som har forløst oss ved sitt blod og gitt oss forlatelse for syndene.

Arbeiderprestene i Frankrike

Arbeiderprestenes oppgave synes å være kommet inn i et kritisk stadium i Frankrike. Pressen — også utenfor Frankrike — har offentliggjort en melding om at prefekten for Studiekongregasjonen, kardinal Pizzardo, har sendt en egenhendig skrivelse til lederne for presteseminarene med forbud mot å la seminaristene ta arbeide i industrien i studietiden. I en rekke seminarer var det blitt skikk og bruk at seminaristene for kortere eller lengere tid tok arbeide i fabrikker, verksteder og gruver for ved personlig erfaring å lære arbeidernes miljø å kjenne. Kardinal Pizzardos forordning var en fortrolig meddelelse som bare ved indiskresjon kom til offentlighetens kunnskap.

Likeså ble det kjent at åpningen av seminaret til *Mission de France* i Limoges, hvor seminaristene får en særlig utdannelse for å kunne virke i bestemte miljøer, var blitt utsatt.

Ifølge en melding i *Témoignage Chrétien* den 25. september skal også alle lærere ved dette seminar være sendt tilbake til sine bispedømmer for å overta andre stillinger. Statuttene til *Mission de France* skal, heter det, endres på avgjørende punkter.

Den pavelige nuntius skal også i sakens anledning ha henvendt seg til en rekke kirkelige myndigheter for å få sammenkalt arbeiderprestene til rådslagninger og revisjon av deres arbeidsmetoder. Endelig heter det i det illustrerte *Semaine du Monde* av den 2. oktober at mgr. Piazza er sendt fra Rom til Frankrike i særlig oppdrag uten at det sies noe om at hans misjon står i forbindelse med spørsmålet om arbeiderprestene.

Så vidt de mer eller mindre sikre meldingene. — Den gjenklang saken har fremkalt i pressen er i dobbelt forstand forbausende. For det første er det påfallende at den nøytrale og ikke-katolske presse som ellers ignorerer nyheter av religiøs art, selv om de er av stor betydning og rekkevidde, har interessert seg livlig for denne sak. Arbeiderprestenes misjon betraktes i Frankrike som et meget dristig forsøk som hele nasjonen følger med levende interesse, til tross for at disse prester selv gjør hva de kan for å unngå alt som heter publisitet i erkjennelsen av at det mål de har satt seg bare kan nås i stille, selvoppofrende arbeid. For dem er det jo om å gjøre å gjenvinne befolkningsgrupper som i dag står helt fremmed overfor Kirken.

Det annet som er påfallende ved reaksjonen hos den ikke-katolske presse, er den finfølelse og takt den har vist ved behandlingen av denne sak. Intet spor av uvilje og hat, ingen ville sensasjoner, intet triumferende utrop! Behersket og saklig søker man å finne fram til de årsaker som har fremkalt denne «samvittighetsransakelse». Det synes å være enighet om at de positive sider ved dette apostolat, som jo tar sikte på å utløse den sosiale spenningstilstand i Frankrike, trass i feil og ensidigheter er overveidende. Derfor tror heller ingen at Kirken vil innstille dette apostolat.

Intet tyder heller på at dette er Roms eller det franske episkopats hensikt. Men man mener vel at tiden nå er kommet til å sette punktum etter eks-

perimenteringens periode og gi dette nye apostolat en fastere form. Dette tidspunkt måtte jo komme før eller siden, og det ville neppe ha vært klokt å vente med å gripe inn. Heller ikke har man villet ta på seg ansvaret ved å utsette disse vordende unge presters idealisme og hjertelag for belastninger som ville overstige deres krefter. At dette faktisk har vært tilfelle viser ikke bare at noen av dem har forlatt Kirken, men at også noen i sin streben etter virkelig å bli solidarisk med arbeiderne, har gitt seg alt for langt ut på det politiske og sosiale område på bekostning av den egentlige religiøse sjelesørgervirksomhet.

Ifølge katolsk oppfatning er det Kirkens oppgave å trekke opp visse prinsipielle retningslinjer for det politiske og sosiale arbeid — retningslinjer som følger av Åpenbaringen og naturretten — og å kjempe for at disse retningslinjer blir anerkjent. Men da den konkrete virkeliggjørelse av disse prinsipielle retningslinjer kan skje på mer enn en måte, blir følgen et temmelig stort felt for politiske og sosiale muliggjørelser, et felt Kirken som sådan ikke får betrede, *da den jo er til for alle*. Denne oppgave er legfolkets — ikke prestenes!

Her ligger den første fare for arbeiderpresten: Han vil ikke bare dele arbeidernes kår, men også gjøre deres politiske og sosiale tendenser, slik de endelig antar konkret form, til sine, ja til og med gjøre seg til anfører for dem. Og fordi arbeiderne i sin forbitrelse ofte overhodet ikke er mottagelig for det religiøse budskap, utsettes arbeiderpresten iallfall til å begynne med for den fare bare å ville være politisk-sosial arbeiderfører. Herfra er det bare et skritt til en teori som er blitt opphøyet til almengyldighet, en slags «mystikk», som lærer at det først og fremst er om å gjøre og fullføre den historisk bestemte, ved menneskehetens utvikling betingede og dermed av Gud villedede sosiale revolusjon eller evolusjon, for så først etter at dette er fullbyrdet, å bringe den befridde menneskehet kristendommens religiøse budskap. Allerede i mars 1952 offentliggjorde jesuittenes kjente tidsskrift, «Etudes», en artikkel av pater Rouquette S.J. med titelen «Mystique de l'incarnation ou mystique de l'assomption», hvor han gjorde oppmerksom på dette smygende kjetteri.

Desverre har mange publikasjoner forenklet disse vanskelige spørsmål som er aktuelle også utenfor Frankrike, selv om man der møter dem i andre former. Man hevder at hensikten er en dag å forsone Kirken med kommunismen. Hovedproblemene ligger dypere og blir også i Frankrike satt slik: de angår den historiske utviklings problemer sett i frelses-historisk perspektiv, Kirkens rolle og prestenes og legfolkets rolle i Kirken, i denne utvikling. Det er spørsmål som opptar mange tenkende mennesker langt utenfor Frankrikes grenser, og som det ennå ikke kan gis tilfredsstillende svar på. Men en løsning av spørsmålet vedrørende arbeiderprestene i Frankrike, vil i hvert fall gi en viss avklaring av disse verdensomfattende problemer.

«Orientierung» nr. 19, 1953.

Autoriteter — fri oppdragelse

Av cand. Psychol. Ellen Greve

Barneoppdragelse er et meget omstridt tema. Svært ofte settes den autoritære og den frie oppdragelse opp som diametrale motsetninger. Det er ikke helt riktig. En moderat autoritet utelukker ikke frihet og frihet utelukker ikke autoritet. Utfra et katolsk og et psykologisk synspunkt må en midelvege være det beste. Qua kristne godtar vi en autoritet over oss og vi vet også at vi av Gud er kalt til frihet.

Vi kan si at der er to grunnkrefter i menneskesjelen. Den første i viljen til selvhevdelse og selvutfoldelse, og det betyr viljen til makt; den annen viljen til fellesskap. Utvikles den ene viljen uten den annen vil den utfoldede vilje vokse til et vrangbilde av seg selv, og den annen vil bli undertrykt. Det er uforstand når voksne eller barn oppfører seg slik overfor hverandre at en av disse to dypeste krefter i menneskesjelen hemmes slik at et menneske blir åndelig eller sjelelig invalid for livet. Målet er å få disse krefter til å spille sammen, harmonere.

Hvordan får vi det til hos barnet?

Som oppdragere skal vi gå ut fra at Gud i dåpen har tatt bo i barnets sjel og inndradd den i sitt eget hemmelighetsfulle liv. Gud Helligånd virker derfor slik i barnets sjel at den i sin helhet bevegese mot Gud.

Oppdragerens første oppgave må være å lære barnet å elske det gode, og elske det ikke av fremmede motiver, men fordi det er godt. Dette skjer ikke ved en ren intellektuell belæring, men oppnås bare ved å skape et miljø omkring barnet som tilskynder det til det gode. Vår påvirkning må være i overensstemmelse med barnesjelens natur og åpenbaringsens natur.

For å være i overensstemmelse med barnesjelens natur må belæringen ikke være abstrakt og teoretisk. Barnet forstår lite av det, og det kan føre til et rent intellektuelt forhold til det som det bare eventuelt forstår. For det annet, undervisningen skal være i overensstemmelse med Åpenbaringsens natur. Det er selve Åpenbaringsens vesen at Gud i egen person taler til oss og kommer oss nær. Derfor ligger det også i den religiøse oppdragelses natur at belæringen må skje i tilpasning til Åpenbaringsens historie.

Dette er imidlertid ikke gjort ved å fortelle barnet bibelhistorie. Men barnet må lære å forstå hvordan Gud i den gamle og den nye pakt er kommet oss nær. Ordet oss må understrekes, for barnet skal lære å forstå at kirken i dag som det tilhører, i sin konkrete eksistens er resultatet av Guds verk og at Åpenbaringsens historie altså er vår historie som kristne. Undervisningen må skje i nøye tilknytning til kirkens liv her og nå, dvs. barnet skal fra første ferd inndras i kirkens liturgiske liv (deltakelse i messen, mottagelse av sakramentene, familiebønn og innlevelse i kirkeåret). Først i 15—16 års alderen er det modent til å lære litt filosofi, historiske og teologiske vanskeligheter som det kommer til å møte i det daglige liv hos annerledes tenkende.

Vi må alltid som foreldre holde oss klart for øyet

at barnet er gitt oss i *kjærlighet*. Vi har ansvar for det og skal dra omsorg for det. Vi skal prøve å bevare Guds barnet i den lille etter hvert som den vokser til. Det er ikke vår eiendom. Vi skal lede barnet. Til å begynne med helt, men etter hvert skal barnet selv overta ansvaret. Det skal og må få leve sitt eget liv når den tid kommer.

På bakgrunn av dette kan vi komme inn på litt mer ren psykologi og pedagogikk.

Det viktigste er at barnet vokser opp i et harmonisk hjem.

Alle pedagogiske prinsipper nytter lite hvis barnet lever på en vulkan. Barnet må føle og vite at foreldrene elsker det, og det må være en kjærlighet som ikke er avhengig av barnets oppførsel. Der må også være et gjensidig tillitsforhold mellom foreldrene og barna, og foreldrene må villig innrømme overfor barnet hvis de har tatt feil. Vi skal ikke lyve for barnet, men besvare spørsmål på en åpen måte. Der hvor vår viten ikke rekker til, får vi innrømme det og om mulig henviser til bøker etc. Er det et riktig tillitsforhold mellom foreldre og barn, er vi alt nådd et langt stykke på veg.

Vi må alltid huske at ethvert barn er et lite individ for seg og må behandles individuelt. Der er visse hovedting som blir felles, og barn kommer gjennom de samme faser, men det kan være til forskjellig tid og på forskjellig måte. Det er derfor viktig at foreldrene kjenner de forskjellige utviklings-trinn og de vanskeligheter som kan oppstå. Vi bør være så konsekvente som mulig i vår oppdragelse og prøve å forstå hvorfor barnet handler som det gjør. Men det er best å ha få, men faste forbud. La oss heller prøve å snakke med barnet enn skjenne på det i tide og utide. I det lange løp sparer vi allikevel tid på det.

Som borgere av et demokratisk samfunn godtar vi autoritet og frihet, — hvorfor skulle det da ikke kunne forenes med barneoppdragelse?

«En aldeles herlig og fornøyeelig bok»

Bruce Marshall;

MIRAKELET

«Den er så underholdende skrevet og full av humor og satire at det skulle ikke undre meg om MIRAKELET vil være årets fornøyeeligste bok.»

Denne så vel som hans andre bøker, når de blir oversatt, vil bli like populære som Don Camillos lille verden.»

Hf. 11.10. Ib. 14.40.

Pastor Lars Paul Messel.

TANUMS FORLAG

St. Olavs Forbund, Oslo

Hovedstevnet 1. november 1953

Den 3-årige generalforsamling i St. Olavs Forbund ble holdt i Foreningslokalet i Bispegården i Oslo, og alle menighetslag i bispedømmet så nær som ett var representert med i alt 20 delegerte. Dessuten møtte 2 delegerte fra Norsk Katolsk Ungdomsforbund, hele Arbeidsutvalget med suppleanter samt Hs. Høyærv. Biskopens representanter, sogneprestene dr. Arne O. Sund og dr. Alf Høgh.

Beretningen for tiden 3/11 1950—1/11 1953 samt et supplement ble lest opp av sekretæren, hvorefter man gikk over til å behandle hvert enkelt punkt i beretningen. Det var ikke alle forbundets idéer som var avvirket like vellykket, men dette skyldtes delvis en utvikling som Arbeidsutvalget i Oslo ikke har kunnet være herre over. Imidlertid var det flere av de delegerte som uttrykte sin glede over Arbeidsutvalgets mange tiltak og takket det for dets insats i legmannsarbeidet. Av den grunn nevner vi noen av de større og/eller vellykkede tiltak forbundet har satt ut i livet.

Foredragsvirksomheten har hatt stor betydning for de menighetslag som har benyttet seg av de tilbudte foredragsholdere. Foredragene har ofte vært dagsaktuelle, og mange annerledestroende har fått et videre syn på Den katolske kirke og dens virksomhet.

Forbundets *Kveldskole* og *Brevskole* har utvilsomt sin berettigelse. Imidlertid må nok planen for Kveldskolen legges noe om; både for den og Brevskolens vedkommende var det ønskelig med mer propaganda. Man hadde merket at disse tiltak ikke var nok kjent blant katolikkene.

Propagandaskrifter er planlagt utsendt i en serie på flere hefter i standard format og med iøynefallende utstyr. Arbeidet er blitt noe forsinket, men det første heftet vil sannsynligvis utkomme i 1954 og får titelen «Hva Den katolske kirke er og hva den lærer».

«Katolske kirker i Norge» er en hendig folder som forbundet har latt trykke i år. Den inneholder navn og adresse til våre kirker og kapeller samt telefonnummer til sogneprestene og er distribuert til dem, reisebyråer, hoteller m. fl.

Et av de mest nyttige og gledelige tiltak forbundet har tatt initiativet til, er *Arbeidet for flyktingene*. Det ble tidlig innledet samarbeid med Norges Katolske Kvinneforbund, Norsk Katolsk Ungdomsforbund og Katolsk Studentlag, og det er medlemmer av disse organisasjoner og SOF som danner Hovedkomitéen for Katolsk Flyktingearbeid. Komitéen har nedlagt et meget stort og interessert arbeid for flyktingene og deres problemer.

I slutten av valgperioden ble forbundet også engasjert i feiringen av *800-årsjubileet for erkebispstolens opprettelse i Nidaros*. Arbeidsutvalget fungerte under jubileumsforberedelsene som komité for det sørlige Norge.

Av det fremlagte *regnskap* fremgikk at forbundets inntekter og utgifter omtrent balanserte. Kassereren besvarte spørsmål fra de delegerte hvor de ikke var orientert om hva som skjulte seg bak tallene, idet disse i enkelte tilfeller syntes noe høye ved første øyekast.

Under *Budsjett og retningslinjer for neste periode* gikk diskusjonen til dels ganske livlig for seg. Man ble tidlig enig om at det nye Arbeidsutvalg selv måtte forelegge for lagene et budsjett på grunnlag av det program man eventuelt ville sette opp for det fremtidige virke.

Når det gjaldt retningslinjene for det senere legmannsarbeid, ble bl. a. hevdet at lovene ikke var «smidige» og at «tvingende bestemmelser legger bånd på arbeidsinteressen». En annen uttalelse gikk ut på at man måtte se på *hvordan* lovene virker, og vi siterer taleren: «Vi er alle enige om at det er gjort et storartet arbeid.»

Generalforsamlingen vedtok følgende forslag: «Det nyvalgte Arbeidsutvalg bemyndiges til å komme med forslag til nye retningslinjer for forbundets arbeid, herunder også de lovendringer som må kreves i samsvar med dette.»

Forslag til lovendring gjaldt grunnlaget for menighetslagenes kontingent til forbundet, men forslaget oppnådde ikke det lovbefalte 2/3 flertall.

Den nest siste post på dagsordenen var *Årsstevne 1954*. Forsamlingen var enig i formannens forslag om at det nye Arbeidsutvalg ble bemyndiget til å finne et passende sted.

Til slutt ble valgene avvirket. Arbeidsutvalget for perioden 1953—1956 består nå av Alfred Taxt, formann, Einar Storheim, varaformann, Kirsten Rydberg, kasserer, G. Opsahl, sekretær og Ragnhild Nylund, styremedlem. Suppleanter ble Øivinn Olafsen og F. Geiner.

Som avslutning på referatet tar vi med det vesentligste av et innlegg av mer generell art som fru Ragnhild Nylund kom med under behandlingen av forslaget til lovendring:

«— Hvis det kommer en riktig glød fra alle organer som bør samarbeide, så må kontingenten og andre avgifter gå inn av seg selv. . . . Lagene må ikke føle seg trykket og klemt. — Støtt opp om de nye tiltak som ungdommen setter i verk. Det er den og ikke vi gamle som skal bygge fremtiden. And og tone preget av fordragelighet og kjærlighet er det vi trenger. Vi vil da vinne mange for oss. Lagene må ikke bare arbeide for lokale interesser. De må først og fremst arbeide for forbundets sak!»

André Bongard,
sekretær.

*

Med sekretærens referat er alt det vesentlige sagt om hva som kom opp på St. Olavs Forbunds hovedstevne Allehelgenssøndag. Den inneholder kvintessensen av den fremlagte beretning fra styret og den debatt som knyttet seg til de forskjellige poster. Men vi skylder å komme med noen redaksjonelle linjer, i håp om å kunne tjene den samme sterke positive linje som dette hovedstevne munnet ut i.

Vi tenker da først og fremst på det syn for *realiteter* som preget innleggene både fra styre-bordet og fra forsamlingens talere. Det viktigste er at *ånden* er den rette. Og den skaptens forholdsvis smertefritt av den enkle grunn at den var *ønsket*. Derfor selvfølgelig den brusende applaus fra alle etter fru Ragnhild Nylunds inspirerende innlegg.

Styrets beretning var nøktern. Den kunne ha vært langt mer opploftende — men da må *alle* gjøre sin trauste innsats, ikke bare en lite gruppe av slitere. Det at *fellesansvaret* liksom ble oppdaget på dette hovedstevne — etter at det først var understreket av den avgående formann — er noe vi setter virkelig håp til.

En annen og vesentlig side ved St. Olavs Forbunds

virke kom tydelig frem: Det stilles stadig nye krav til form og program. Det som kan være innlysende og brenn-aktuelt i høstsemestret det ene året, kan være innhentet av nye behov i følgende vårsemester. Her er ikke tale om å sette opp en terminliste på lengre sikt! «Ånden blåser hvor den vil.» Og St. Olavs Forbund er i følge sitt mål kastet inn i denne blåsten. Det er således, for å ta et eksempel, nokså avhengig av ånds- og kulturdebatten i samfunnet for øvrig. Eller av nye impulser og bevegelser og begivenheter ute i den store katolske verden. Det å skulle *aktiviseres legfolket* innenfor en slik stadig vekslende aktualitets-stemming, er en uhyre vanskelig oppgave. Et styre — fordi dets medlemmer er ledet mot det — ser og føler de nærmeste mål nødvendigvis sterkere og klarere enn de spredte medlemmer. Men å få meddelt og få opp-tatt dette hos de spredte, se det er kunsten! Og det er en fullstendig umulig kunst dersom ikke en toppmålt interesse og våkenhet legges for dagen av de enkelte, som til syvende og sist utgjør *forbundet*. Et *givende* styre er en stor ting, et *mottagende* medlemskap like stort!

Vi mener å ha merket at også dette var noe alle for-nemmet som tok del i hovedstemnet på Allehelgensdag. Det er derfor ikke kunstige blomster vi her offentlig vil rekke til det avgåtte styre og dets mangeårige formann *Wilfred Fiala* og til de geistlige rådgivere. De står for en lang rekke høyst prisverdige tiltak, og de resultater og de erfaringer som nå kunne legges frem, bør være et godt og realistisk grunnlag for fremtiden.

Det var også hyggelig å se ungdommens innslag i for-bunds-interessen. Vi tror at rekrutteringen fra Ungdoms-forbundet sammen med erfaringen hos «de voksnes for-bund» vil vise stadig voksende muligheter for det forbund vi alle burde holde særlig kjært, St. Olavs Forbund. «Sam-kjøringen» her er i god gjenge allerede, og resultatene vil neppe fornekte seg. Valget av den nye formann, Alfred Taxt, SOF's flerårige kontaktmann med Ungdomsfor-bundet, er også i så henseende et heldig valg.

En honnør til slutt for hovedstevnets dirigent, Knut Raude, som raskt og elegant tok det rette grep på for-handlingen.

*

Etter avviklingen av hovedstevnet var de delegerte samlet i «Grotten» til selskaperlig samvær. Hans Høyær-verdighet biskopen var til stede, samt en rekke geistlige. Som naturlig var, ble de etter eget ønske uttredende sty-remedlemmer varmt takket for velutført og helhjertet innsats i den forløpne tre-årsperiode, særlig formannen W. Fiala, som hadde innehatt vervet siden 1946, varafor-mannen *Johs. Hongslo* og den mangeårige kasserer frk. *Paula Abry*, som begge hadde lengre ansiennitet i styret, og sekretæren *André Bongard*. Alle forsto at de uttre-dende medlemmer nå ønsket et pusterom, det samme gjaldt de geistlige rådgivere eller Biskopens representanter, sog-neprestene Sund og Høgh. Det fulgte taler av pastor *Høgh*, hr. *Fiala*, *Hs. Høyærv. biskopen*, hr. *Hongslo*, fru *Nylund*, *Alfr. Taxt* og Ungd.forb.s form. *Kjell Ruyter* — uten at vi noterte oss rekkefølgen — og i en stemming av ekte katolsk fellesskap fikk man så fremvisningen av en film, delvis i farger, delvis i svart-hvitt, av de for-skjellige begivenheter i forbindelse med erkebispjubiletet i Trondheim. Filmen var opptatt, på bekostning av Over-hyrde og hr. Rudolf Galligani, ved W. Fiala og R. Galli-gani, like fra Kardinalens landing på Fornebu til avslut-ningen på Stiklestad. Når denne film blir fremvist i redi-gert stand, vil en kunne glede seg over ett av de mange initiativer tatt av St. Olavs Forbund.

ihk.

Teksten til Olavsmessen

Helt fra første øyeblikk Den katolske kirke vendte tilbake til Norge etter reformasjonen, fikk Olav den hellige igjen innta sin plass som vernehelgen for Kirken i Norge. Påsken 1843 ble den første katolske menighet igjen opprettet i Christiania. Om Olsokfeiringen samme år skriver ingen mindre enn dikteren Henrik Wergeland i avisen Lillehammer Tilskuer: «Igaar indviedes den katholske Menighed og Capel under høitidelig Gudstje-neste til Sanct Olaf, Norges Skytshegen», og dikteren roser presten pastor Montz' hensyn til den norske nasjo-nalfølelse, etter å ha minnet om at kirken katolikkenne hadde reist i Stockholm (1837) var blitt innviet til Sta. Eugenia, en for svenskene fremmed helgenskikkelse.

Det har hendt atskillig siden 1843, og i 1953 er det langt fra katolikkenne alene som minnes Olav den hellige på hans gamle minnedag, men det skader ikke å huske hvilken side et av de første støt gikk ut fra. — Da selve kirkebygningen var reist i Christiania, ble den selvfølge-lig innviet til St. Olav (1856), noe vi snart kan feire hundreårsminnet for.

Fra 1878 av fikk Hellig Olav også igjen en liten plass i liturgien her hjemme. Det var i det året man fikk lov til på Olsokdagen å benytte martyrmessen med egen kirkebønn, samt at prestene ba Olavsoffisiet i sin breviar-bønn. Dette offisiet er ikke det gamle norske fra middel-alderen, men den mest kortfattede redaksjon av det slik som det i dag forekommer i det polske brevier. At Olavs minnedag feires i Polen, skriver seg fra unionstiden mel-lom Sverige og Polen; blant Nordens helgener som da kom inn i fellesbreviaret (trykt første gang i Antwerpen 1616), finnes også Hellig Olav.

Like før krigen, 14. februar 1940, innvilget Rom ved Rituskongregasjonen en ansøking fra biskop Mangers om å få feire Olsokdagen med den gamle messeteksten fra middelalderen, dessverre med unntagelse av den prakt-fulle Olavssekvensen. Det er kanskje verdt å presisere at ansøkningen var ledsaget av en avskrift av det gamle messeformularet, men at godkjennelsen gjelder selve den gamle teksten, ikke den muligens ikke feilfrie avskriften.

Siden 1940 er teksten blitt trykt tre ganger: i «St. Olav» samme året (s. 107—110) som også var å få i sætrykk, i stort format til bruk for prestene ved alteret (1952); den siste er uten tvil den beste. Dessverre er teksten i disse tre utgaver ikke helt enslydende, og ingen av de tre er en nøyaktig gjengivelse av den gamle messe-teksten slik som den finnes i Missale Nidrosiense, messe-boken for den norske kirkeprovins, trykt like før refor-masjonen. Utgivelsen av missalet ble fremmet av den nest siste erkebiskop i Trondheim, Erik Valkendorf, og trykningen foregikk i København 1519.

En av de iøynefallende varianter har flere prester og sangere lagt merke til. Kommuniionsverset «Magna est . . . super eum» er hentet fra fellesmessen for martyrene, men i denne fellesmessen avsluttes verset med Domine (Herre), noe som volder særlige vanskeligheter for san-gerne som skal avslutte sangen før melodien er slutt. — Hvordan er det med dette i Missale Nidrosiense? Også der hentes kommuniionsverset fra fellesmessen, slik at i selve Olavsmessen bare de første to ordene gjengis. Slår man så opp på sidetallet det henvises til, så finner man teksten inklusivt «Domine», nøyaktig som den finnes i fellesmessen idag. Sant er at den gamle utgaven er litt villedende. Papiret var ennå kostbart den gangen. Man unngikk linjer med bare et eneste ord. Det ene ordet

En stor dag for Danmark

Biskop Nicolaus Steno.

som var igjen kom ikke til å stå ved begynnelsen til den nye linjen, men på dens ytterste høyre side; ved linjens begynnelse påbegyntes den følgende nye teksten. Slik er det i dette tilfelle. Kommunionsversets siste ord «Domine» står nok på den nye linje, men ytterst til høyre, og linjen begynner med teksten til slutningsbønnen (post-communio eller complendum som det den gang het). Det nevnte Domine hører m. a. o. med til teksten og er antagelig oversatt av en moderne avskriver.

En annen uoverensstemmelse møter man i selve kirkebønnen, før epistelen. De tre nevnte utgaver fra siden 1940 er enslydende; de stemmer overens med teksten slik som den finnes i den svensk-polske redaksjonen fra 1616, men ikke med Missale Nidrosiense. Dette siste tilføyer «omnium» etter «regum», slik at begynnelsen i oversettelse lyder: «Gud, du som er alle kongers krone og martyrenes seier.» Like etter dette kommer enda en variant: I pakt med den svensk-polske redaksjonen fortsetter de tre moderne utgaver: «tribue nobis, quæsumus, beati Olavi . . .», mens Missale Nidrosiense har: «annue nos beati Olavi . . .». Forskjellen i betydningen blir ikke videre stor, men missalets tekst går ordrett igjen i Breviarium Nidrosiense (Paris, 1519), slik som det også er tilfelle med «omnium». Når det først er den gamle messeteksten som Rom har godkjent til bruk på Olsok, da siktes det sikkert ikke til en utenlandsk redaksjon fra etter middelalderen, men til den norske versjon fra før reformasjonen, noe det ikke skader å huske når man nå holder på med trykningen av den latinsk-norske messe-boken for legfolk.

Duin.

«La Danimarca» er for de aller fleste italienere et temmelig vagt begrep. Men denne gangen talte alle om «Danesi» og Danmark, som om det var gode gamle kjente. Slik var det i alle tilfelle søndag den 25. oktober i Firenze.

Den dag fant en stor høytid sted i den gamle Arno-stad til ære for Danmark, eller bedre sagt, for en av de største sønner av det lille land, Nicolaus Stenonius. Født i 1638 i København, fant han et annet fedreland i Firenze. Bare 48 år gammel døde han som biskop for et enormt bispedømme, som omfattet hele Nord-Tyskland og hele Skandinavia. Hans jordiske rester ble så på uttrykkelig forlangende av La Signoria brakt til Firenze og her bisatt i St. Lorenzo kirkens krypt. Der har de stått nokså upåaktet inntil søndag den 25. oktober 1953. Da ble hans legeme i høytidelig prosesjon båret av studenter fra Københavns og Firenzes universiteter, ført gjennom byens gater, forbi Baptisteriets gygne dører, forbi Domen og dens vidunderlige kampanile, til den hedersplass i selve kirken som nylig er anvist ham. Her hviler han nå i en eldgammel romersk sarkofag, ikke langt fra Mediceernes tombe i et kapell for seg selv, hvor en herlig Madonna fra Giotto's skole smiler til ham fra den motsatte vegg.

Steno var et vitenskapelig geni, hvis navn for alltid står skrevet i anatomiens annaler. Som ung student studerte han og doserte ved universitetene i Amsterdam, Leiden, Paris, Pisa, Firenze og København. «Hva Steno har sett,» skrev en av hans samtidige, «har aldri noen dødelig skuet før ham.» Steno var bl. a. den første som fastslo hjertets virksomhet, og en viktig del av kroppen bærer den dag i dag hans navn: ductus stenonianus. Banebrytende har han også virket på krystallografiens og paleontologiens område, og således lagt grunnlaget for senere århundrers forskning.

Hvor andre mistet troen i renessansens blendende kultur, fant Steno den. Han var vant med å se dypere enn overflaten. To kvinner har spilt en stor rolle ved hans konversjon, en høyt begavet og vidsynt enke og en ubønnhørlig streng klostresøster. Steno ble katolikk, og etter noen års opphold ved Københavns universitet, oppga han sin vitenskapelige forskning for helt å kunne vie seg kirkens oppgaver. Han ble viet til prest, og bare to år senere ble han utpekt til biskop på en av de vanskeligste poster i Guds kirke. Her slet han seg fullstendig opp. Hans skrifter fra den tid bærer også hans karakters stempel, og kan fremdeles tjene som klassiske eksempler for sjelsorgen.

Som kjent har særlig pater Scherz innlagt seg stor fortjeneste ved å samle og utgi Stenos skrifter og brev. Et kjempearbeid som nylig er avsluttet med støtte fra danske vitenskapelige fond.

Det er å håpe at det nå vil vise seg mulig å innlede prosessen for Stenos helligkåring. —

Dagen i forveien var en mottagelse i Firenzes herlige rådhus, hvor byens kjente borgermester priset Steno som en av de klareste stjerner på Firenzes firmament.

Søndag ettermiddag var en festlig sammenkomst i storsalen på rådhuset. Rektor for Firenzes universitet holdt festtalen og skildret Steno's liv som forsker, konvertitt og biskop. Utsendinger fra flere universiteter bar sine hilsener frem, biskopen av Muenster, på en måte Steno's etterfølger, talte om hans virke, og til slutt takket biskop Suhr for den ære som var vist Steno, Danmark og Kirken.

Hyldest til misjonærenes mødre

På forsommeren fant en gripende høytidelighet sted i den belgiske hovedstad, som hittil er gått oss forbi. Men tanken bak den er så vakker at selv om det nå er fire måneder siden — det var søndag 31. mai, — vil vi i korte glimt referere begivenheten.

Som kjent feiret Den katolske kirke i våres 400-års jubileet for den berømte misjonær Frans Xavers dødsdag. Som et ledd i denne feiringen var det belgernes mening også å hylde alle kvinnelige og mannlige misjonærer som var utgått fra nasjonen. Men det enestående ved denne anledning var ikke bare minnet som ble viet de mer enn 8 000 belgiske misjonærer, hvorav 7 000 flamlendere, som i århundrenes løp var dratt ut til misjonsmarkene — mange for aldri mer å venne tilbake. Det som kom til å virke så gripende var at på denne dagen ville en minnes og hylde disse troens helter ved en takk til deres *mødre*. For selv om ofrene vel falt tyngst på dem som aldri skulle få se sine hjem igjen, eller i årtier måtte leve atskilt fra det i det fjerne, så skulle en heller ikke glemme deres far og mor og søsken som satt tilbake i hjemlandet og på sitt vis delte med sine sønner og døtre der ute det offer en slik total innsats krever. Derfor ville man på denne søndag en gang gi et synlig bevis overfor misjonærenes slektninger, og især da mødrene, på den stolthet og takknemlighet nasjonen nærer over hva her er ydet av stille offer- og heltemot.

En stor flokk slektninger hadde innfunnet seg i Bruxelles søndag 31. mai, etterat presse og radio og personlige henvendelser i forveien hadde «slått på trommen». Her var ikke forskjell i stand og yrke: Her var folk fra hoff og ministerier, fra bondefolket og borgerstand. Ingen var offisiell utsending eller til låns for ofentlig praleri. Alle var der for å be for og hylde en sønn eller datter, bror eller søster i misjonslandet langt borte.

Om formiddagen var der pontifikalmesse ved en misjonsbiskop fra Suiyan i China med assistanse av misjonsprester som var hjemme på besøk; Kirkens primas i Belgia, kardinal van Roey var til stede.

En større gruppe danske var i den anledning kommet til Firenze. Man savnet dessverre Norges representanter, for Steno tilhører ikke bare Danmark, men til syvende og sist oss alle.

Gud gi at vi engang får lov å ære ham på en annen måte og at vår tids øyne må bli åpnet for Steno's strålende eksempel både på Universitetets og Kirkens cathedra. Var det ikke en oppgave for St. Olavs-forbundet å gjøre ham mer kjent her oppe hos oss?

Sogneprest G. Gorissen.

Om ettermiddagen holdtes festmøte. Bak et podium var reist et kjempemessig verdenskart med Frans Xaver ombord på et seilskip med korsflagget i masten. I bildet såes en mor i bønn for sitt barn og med et brev i hånden fra sin sønn, misjonæren. Videre en misjonær og en misjonærsøster som i tankene ser sin mors skikkelse hjemme ved peisen. I tre tablåer, ved kor og sceneopptrinn ble gitt uttrykk for misjonslandenes takknemlighet:

I første scene tolkes de innfødtes takk for hva de har mottatt ved kristendommen og dens kulturarbeide. «I disse uker har jeg stiftet bekjentskap med slektningene til mange misjonærer i Kongo,» sa en innfødt prest fra Leopoldstad. «Nå forstår jeg hvor de har sin kjærlighet til vårt folk fra. Det er dere mødre som har lært dem nestekjærlighets edle bud, og det gode som blir gjort i Kongo, er deres arbeide!»

En ordenssøster fra Kiangsu forsøkte å få frem hva hun hadde følt av denne nestekjærlighet ved på flamsk å rette noen ord direkte til mødrene, og hun gjorde det med hele den varme og ynde som rommes i en østerlandsk sjel: «Det er smerter i mitt hjerte. Jeg kommer fra martyrenes land, og blant dere som hører meg her, er det kanskje også mødre til martyrer og til misjonærer som ennå i dag stønner og lider i de mange fengslene i mitt hjemland. Skygge og blod kom over mitt folk, og derfor er det smerter i mitt hjerte. Men likevel er gleden min større enn den, for så meget har vi å takke Gud for, vi piker fra China. Og vi takker dere mødre fordi dere lot kjærlighetens blomst spire i deres sønner og døtre. Jeg, en kinesisk pike, ønsket å bli de fattiges søster nettopp fordi jeg ønsker å bli så god som deres barn, mødre i Flandern.»

I en tredje scene kom turen til det innfødte presteskap. En karmelittmunk fra Goa, Ferminio Gracias takket på vegne av de tusener i hans fedreland som ble hjulpet, oppfostret, undervist og ført til kristendommen, på vegne av mødrene til de katolske indiere, og særskilt på vegne av sin egen mor. Det berørte alle dypt. Han representerte jo frukten av deres barns beste arbeide, beviset på at deres ofre ikke hadde vært forgjeves, og en garanti for arbeidets fortsettelse.

Til slutt fulgte en spesiell hyldest til de mødre som hadde skjenket Kirken ikke bare en eller to, men flere misjonærer. Idet 20 mødre ble overrakt det pavelige hederskors «Pro Ecclesia et Pontifice» hørte man med ærbødig undring motivering for de forskjellige: «... som har skjenket Kirken 7 barn, hvorav 4 til misjonen ... som har skjenket Kirken 6 barn, hvorav alle 6 til misjonen ...»

En skjønn dag, som i en skildring kanskje kan virke sentimental, men som i hele sitt opplegg kalte på ærefrykt for de bånd som består mellom misjonsmark og hjem, mellom misjonærene der ute og hjertene der hjemme som banker for dem.

Religion og vitenskap

Mandag 12. oktober gjestet professor dr. A. H. Winsnes Katolsk Studentlag i Oslo, der han for en fullsatt sal talte om forholdet mellom religion og vitenskap. Vi er dessverre avskåret fra å gjengi foredraget i sin helhet, men har gledet av å kunne bringe et resymé ved Kari Elisabeth Børresen:

Åndsklimaet i vår europeiske kulturkrets er betinget av den kristne religion og av vitenskapen. Men disse to faktorer er ikke uløselig knyttet til vår kulturkrets. Felles for dem begge er en veldig dynamisk ekspansjonskraft som åpenbarer seg ved deres universelle karakter. Den moderne naturvitenskapelige metode gir mennesket en uanet makt, og vitenskapens resultater gjør krav på almen gyldighet. Evangeliet er et budskap til alle folkeslag, den kristne bevegelse er i sin dypeste tendens universell. Begge fører sannheten som merke i sitt skjold.

I middelalderen arbeidet religion og vitenskap i god forståelse med hverandre. Uten det banebrytende sivilisatoriske arbeid som Kirken utførte, ville det neppe ha eksistert noen moderne naturvitenskap. Det var fra Kirkens skoler at Europas universiteter vokste fram. Men var det da vitenskap som her ble dyrket? Det vitenskapelige liv ved middelalderens universiteter hadde en annen karakter enn ved vår tids universiteter og forskningsinstitusjoner. Datidens vitenskapsmenn var ikke empirikere i vår forstand, de bygget ikke på iakttagelser og eksperimenter slik som vi i dag krever det av en vitenskapsmann. Men et imponerende tankearbeid ble utført. Den nye naturvitenskap står i langt større gjeld til middelalderens tenkning enn man vanligvis antar. Den engelske filosof A. N. Whitehead skriver i sin bok «Science and the Modern World», at tenkningen i middelalderen var en lang og intens trening av intellektet i retning av å fatte universet som et ordnet hele. Det var en epoke hvor metodisk, rasjonell tenkning satt i høysetet. Den kristne Guds-idé, preget av forestillingen om Gud som en altomfattende tanke og skapende intelligens, veiledet også filosofisk og vitenskapelig arbeid. Vitenskap er mulig fordi noe av denne intelligens er virksom i mennesket — som er skapt i Guds bilde. Vitenskapen må ha tillit til at de lover som gjelder for den materielle verden er rasjonelle, sier Albert Einstein. Den harmoni som middelalderens tenkere så mellom tro og viten besto naturligvis ikke i at fornuften kunne bevise troens dypeste innhold. Men å tale om troen som noe prinsipielt irrasjonelt og fornuftstridig, ville for middelalderens kristne tenkere være uforståelig, ja blasfemisk.

Denne enhet mellom tro og viten, mellom religion og vitenskap ble brutt av den nye naturvitenskap som kom med renessansen. En skjebnesvanger ting som har satt preg på europeisk åndshistorie til den dag i dag.

Men det var også andre årsaker til motsetningen mellom religion og vitenskap, av dypere prinsipiell natur, og som først skulle komme klart fram senere. Å forene nye oppdagelser i den fysiske verden med ens åndelige verdensoppfatning er alltid en vanskelig prosess. For mange er de religiøse forestillinger knyttet så fast til det fysiske verdensbilde, at hvis det siste faller, vakler også den åndelige verdensoppfatning. En Nicolaus Cusanus, en Kopernikus eller en Kepler så ingen motsetning mellom middelalderens teocentriske verdensoppfatning og det heliocentriske verdensbilde. Men for den store mengde var det annerledes. Det samme ser vi i det 19. århundre da

Darwins utviklingslære ble fremsatt. Mange mente da å ha fått det vitenskapelige bevis for at idéen om en skaper Gud var et fanasifoster. Bare de færreste spurte om hva er teori, hypotese, og hva er empirisk konstatert. Bare de færreste gjorde seg klart at en vitenskap som vil bygge på helt erfaringsmessig grunnlag, overskrider sitt kompetanseområde når den ikke nøyer seg med å påvise en regelmessig forbindelse mellom de fenomener som kan sees, måles og veies, men også vil tyde og tolke fenomenene. Vitenskapens begrensning ligger ikke i noen begrensning av forskningsfeltet, men i selve dens metode. Det hender at vitenskapen vil gi denne metode universell gyldighet også utenfor sitt område, i den forstand at det er vitenskapen ene og alene som fører til erkjennelse av hele virkeligheten. Da har vi å gjøre ikke alene med tro på vitenskapen, men med overtro på vitenskapen.

Den bærende idé i den nye naturvitenskapen var læren om lovmessigheten i naturen. Også den kristne tenkning hadde lært om lovmessigheten og regelmessigheten i naturen, som en erkjennbar tilsynekomst av Guds vesen. Idéen om lovmessigheten undergår nå en forandring. Hos kristne tenkere som var skolert i den platonisk-aristoteliske filosofi og som var inspirert av kristendommens Guds-idé, var tanken om lovmessigheten i naturen nøye forbundet med det teleologiske prinsipp, formålsprinsippet, Lovmessigheten skyldtes en plan som skulle virkelig gjøres. Skapelsesprosessen hadde et mål som nådde sitt høydepunkt med mennesket som bevisst vesen, som person. En Kepler, en Galilei, en Newton ville prinsipielt ikke benekte at et slikt formål forelå. Men det førte tanken inn på rent spekulative veier. Den nye vitenskap ville ha erfaringsmessig visshet. Derfor krevde man å se bort fra årsaker som bare var tenkt, og som ikke kunne påvises i den fysiske verden. Bare de kvantitative egenskaper kunne gjøres til gjenstand for virkelig vitenskap.

Hadde den nye vitenskap og den kristne tenkning kommet på virkelig talefot med hverandre, ville de snart ha oppdaget at de reiste, hver for seg, helt forskjellige spørsmål. De kristne spurte etter hensikt, formål, mening, etter tingenes siste årsaker, den nye naturvitenskap ville finne mekanikken i prosessen, men ikke hensikten med det hele. To forskjellige tolknings-prinsipper sto over for hverandre. Naturvitenskapen er i sin fulle rett til å anvende sin kvantitative metode overalt, så lenge den er klar over at det bare er et aspekt av virkeligheten man derved griper. Men så snart den hevder at dette aspekt dekker hele virkeligheten, er det en uberettiget tolkning av de fakta den bygger på.

I dag reiser vitenskapen selv spørsmålet om de prinsipper og grunnsetninger den bygger på. Slik blir den klar over sin egenart som erkjennelsesmiddel, og dermed sin begrensning. Dette har i dag skapt større forståelse mellom vitenskap og religion.

Den nye naturvitenskap innebar ikke bare en veldig abstraksjon, men den representerte en ny livsholdning. Francis Bacon priser vitenskapen, ikke så mye fordi den utvider erkjennelsen, men fordi den gir makt over naturen.

De positivistiske idéer som utgikk fra Auguste Comte fra midten av det 19. århundre, øver fortsatt en mektig innflytelse. Han anser religionen som et tilbakelagt stadium i menneskenes historie, og vitenskapen som dens avtager. Kunnskap vurderes etter den makt den gir.

En slik ensidighet kan kristendommen ikke akseptere. Det kontemplative element hører med til menneskets utfoldelse som åndsvesen. Men vitenskapen inneholder også, om enn på et annet plan enn kristendommen en appell

til kontemplativt liv. Bertrand Russel skriver i boken «The scientific Outlook» at vitenskapen er sprunget frem av to impulser. Vi søker kunnskap om noe fordi vi er glad i det. Derved får erkjennelsen likesom et kontemplativt mål. Men vi søker også kunnskap om noe fordi vi vil ha makt over det. I den nye vitenskap har det kontemplative element mer og mer måttet vike for maktimpulsen. Skal denne utvikling fortsette, sier Bertrand Russel, vil den moderne vitenskap ikke bli noen frigjørende faktor, men gjøre mennesket til teknikkens slave.

Også vitenskap og teknikk må underordne seg den kristne religions etiske vurdering av mennesket som skapningens høyeste verdi. Som det er uttrykt i Evangeliet: Hva gagnar det et menneske om han vant hele verden, men tok skade på sin sjel.

Den ensidig maktbetonte holdning som har gjort seg gjeldende i vitenskapen siden renessansen, har vært en medvirkende årsak til at det moderne menneske i så stor utstrekning har mistet bevisstheten om at det etter sin åndelige struktur er rettet mot et supra-naturalt mål. Menneskets situasjon består i å være underveis mot noe mer enn jorden.

LITTERATUR

Audrey Erskine Lindop: Skapt til synd.
289 sider. Stabenfeldt.

Forhåndsomtalen til denne roman er ikke beskjedent: «Med Skapt til synd har hun (forfatterinnen) fått sitt store gjennombrudd. Boken kom ut i England i mars i år. Den er blitt en av årets store romansuksesser og er Book Society Choice. I Amerika hvor den nylig er utkommet er den Literary Guild Selection. Boken er nå under oversettelse til en rekke språk, og filmretten er solgt.» Man går følgelig til boken med store forventninger, og man blir ikke på noen måte skuffet! Alle løfter blir innfridd. Boken er nemlig fantastisk spennende og rent ut besettende henimot klimaks. Og så er det første klasses litteratur og en roman av toppklasse. Den blir sikkert årets bestseller også her hjemme. Den minner både om «Makten og æren» av Graham Greene og er en verdig fortsettelse av denne, og om «Kardinalen» av Henry Morton Robinson, men NB. bare når sistnevnte bok er på det beste, altså uten dens svakheter og sentimentalitet. Handlingen foregår nemlig oppe i Mexicos høyland i landsbyen Quantana, hvor vi blir vitner til den dramatiske og til slutt diabolske kamp mellom Fader Keogh og bandeføreren Anacleto med tilnavnet Malo, som betyr den onde. Det er det stadig aktuelle tema, kampen mellom godt og ondt, denne romanen handler om. Ingen kan hate Kirken og kristendommen mer og uhyggeligere enn nettopp dem som engang har vært dens barn. Dette får Fader Keogh føle. Helt til det siste kjemper han en overnaturlig kamp for å vekke anger og kjærlighet til Gud hos Malo og hans menn, stadig utsatt for å miste sitt liv, mens han under alle slags ofre og ved slit og møye, men også ved list får samlet menigheten igjen til gudstjeneste, skriftestol og altergang.

Mord blir begått i alfabetisk orden for å øve press på presten og få ham til å oppgi kampen og dra sin vei. Den skarpe leser vil, slik som med Agatha Christie-bøkene, ihvertfall kunne finne ut mordofret J.

Det er himmel og helvete i kamp, gode og onde makter, og dessuten menneskenes unnlitelser, synder og feighet. Det er derfor denne romanen har bud til oss og angår

Hjelp til våre flyktninger

Ifølge biskoppelig bestemmelse skal kirkekollekten på 1. søndag i Advent, 29. november, tilfalle Hovedkomiteén for katolsk flyktningearbeid.

oss i høy grad, for om det enn er dikt, så er det dikt over livet selv, slik det dessverre er. Derfor er dette s t o r diktning.

Tittelen på boken er misvisende og forresten uteologisk, i den norske versjon. For øvrig er oversettelsen fin, også når det gjelder spesielle katolske uttrykk. Men det heter ikke: «Han talte bønner på rosenkransen», men derimot: «Han ba sin rosenkransbønn». Likeså er vel prestens bønnebok, som ofte omtales, hans breviar, som nå er blitt kjent her hjemme gjennom «Kardinalen». Dette bør rettes i de nye opplag som sikkert kommer.

Boken må ikke mangle i noen katolikks boksamling om den enn er aldri så liten. Bruk den som gave til slektninger og venner, den gir nemlig også utmerket innføring i katolsk liv og lære.

Lars Paul Messel.

«CATHOLICA»

«Catholica» har sendt ut tredje nummer i tiende årgang. Åpningsartikkelen er et *apropos til den nye danske grunnloven* og dens bestemmelser om religionsfrihet og konfesjonsplikt. Hans Bølling gir et instruktivt «*streiftog i russisk tenkning*», hvor den dialektiske materialisme blir tatt opp til grundig prøvning. Artikkelen gir et viktig bidrag til forståelsen av den nye russiske filosofi. — Olaf Pedersen presenterer den franske dikter Charles Péguy og åpner for rikdommene i Péguy's forfatterskap, som har øvet en sterk påvirkning på fransk åndsliv. De lødige hovedartikler avsluttes med pater Roos' studie om *Niels Stensen* og hans enestående livsverk. Under *Miscellanea* leverer magister Bjørn Rasmussen en meget leseværdig filmkronikk, og Olaf Pedersen knytter noen tanker til professor *Allison Peers'* død. Allison Peers hadde et inngående kjennskap til spansk kultur og han sto som en av samtidens betydeligste fortolkere av spansk åndsliv.

«CREDO»

Også det siste nummer av «Credo» (nr. 3) inneholder mange interessante artikler. Spissartikkelen omtaler filmatiseringen av Lagerkvists bok «*Barabbas*». Det fremheves her at boken savner sanningsdimensjonen i evangeliet, mens filmen bygger på en «surrogat-tro», troen på psykoanalysen.

I «*Drottning Kristinas omvändelse*» gir Sven Stolpe et interessant oversyn over hvordan forskjellige svenske historikere har vurdert dronningens omvendelse og abdikasjon. «*Mässan som offer*» reiser spørsmålet om hvordan det var mulig for de tyske reformatorene på ganske kort tid å avskaffe messen, som inntok en så fremtredende plass i middelalderens fromhetsliv. Artikkelforfatteren dr. theol. Erwin Iseloh gir en blendende fremstilling av *messen* som katolske og protestantiske teologer så den, på reformasjonstiden. Tryggve Lundén tegner et klart bilde av den engelske mystiker, *Juliana av Norwich*. Det «*Katolska Perspektiv*» bringer bl. a. et resymé av foredragene ved katolske publisisters kongress, som fant sted i Merano 25.—30. april. Perspektivet tar også opp stridsspørsmålet «*Tito och Vatikanen*», likesom det gjør nøkternt rede for «skoleundervisningen i Holland».

H. R.

UTLANDET:

VATIKANET

Fem kardinaler mottar Den røde hatt.

De fem kardinaler som under konsistoriet i januar mottok røde birettas fra forskjellige statsjefer, mottok tirsdag den 27. oktober under en høytidelighet i Castel Gandolfo Den røde hatt av Pavi *Pius XII*. To var metropolitane-erkebiskoper fra Spania, de nye kardinaler fra Santiago de Compostella og Tarragona, tre nuntier på den tid de ble opphøyet til setet i Det hellige kollegium, akkreditert statsjefene i Spania, Frankrike og Portugal.

Kardinal *Ciriaci* som nå vender tilbake til Kurien fra nuntiaturet i Lisboa, er blitt etterfulgt av erkebiskop *Cento* som hittil har vært nuntius i Belgia. Det var han som var Pavens utsending til dronning Elisabeth II's kroning.

Paven om forsvar mot angrep.

Deltagerne i Den internasjonale strafferettskongress som nylig ble holdt i Rom, ble mottatt av Den hellige far i audiens og Paven benyttet anledningen til i en betydningsfull tale å trekke opp de prinsipielle linjer i den internasjonale strafferett.

Paven betegnet den urettferdige krig som den alvorligste forbrytelse hvis opphavsmenn burde være hjemfalne til straff. Ikke minst den siste verdenskrig og det som skjer i de totalitære stater med massehenrettelser som repressalier, rase-mord, redslene i konsentrasjonsleirene, utryddelse av i materiell henseende «produktive» liv, voldtektene mot sakkøse kvinner og jakten på menneskekraft til slavearbeide viser hva som kan skje, når man tror at man kan begå en nær sagt hvilkensomhelst forbrytelse uten å bli stillet til ansvar. Også rettspleien har på mange steder utartet til uhemmet vilkårlighet, fremholdt Den hellige far.

Med hensyn til spørsmålet om krigen uttalte Paven at overfor den forbrytelse som en moderne krig er, en krig som ikke er betinget av et absolutt nødvendig forsvar, med alle dens ubeskrivelige lidelser og redsler, var det intet annet å gjøre enn å forberede et forsvar som nødverge. En slik rett til forsvar kan ikke formenes noen stat. Men dette endrer intet ved det synspunkt at en urettferdig krig er og blir en forbrytelse.

I sin tale kom Den hellige far også inn på betydningen av den internasjonale strafferett ut fra de senere års erfaringer, de forskjellige kategorier av rettsbrudd som den internasjonale strafferett nå beskjeftiger seg med, straffeutmålingen, rettsgarantiene og strafferettens prinsipper.

Kongen av Transjordania mottatt i audiens.

Den 22. oktober mottok Pave *Pius XII* kongen av Transjordania, *Hussein II*, i høytidelig audiens i Castel Gandolfo. Paven mottok den unge konge i sitt privatbibliotek og underholdt seg med ham i en lengere samtale. Paven uttalte til slutt de beste ønsker for kongen og den kongelige familie og for Transjordanias folk.

Melding om forhandlinger mellom Den hellige stol og Kreml grepet ut av luften.

I den internasjonale presse har det i den senere tid vært offentliggjort en melding som sier at det skal pågå forhandlinger mellom Vatikanet og Kreml. Angivelig skal *Malenkov* og pro-statssekretær *Tardini* for tiden forhandle om en avtale som skal forplikte Den hellige stol til en aksjon mot Vestens forsvarsfellesskap og Kreml til å sikre full religionsfrihet bak jernteppet. I kretser i Vatikanet betegnes denne melding som grepet fullstendig ut av luften.

DANMARK

Feiringen av Niels Stensen i København.

I forbindelse med den høytidelige translasjon av Niels Stensens jordiske levninger i Firenze søndag den 25. oktober ble den berømte katolikk og vitenskapsmann også feiret

i København. De katolske legers organisasjon, *Steno-Gildet*, hadde ønsket å gi Københavns Universitet en kopi av et berømt ungdomsbilde av Niels Stensen. Lederen av museene i Firenze hadde personlig utpekt den kunstner som ble ansett for å være best egnet til å kopiere maleriet som finnes i Uffizi-galleriet. Søndag ettermiddag den 25. oktober fant overrekkelsen sted ved en høytidelighet på Medisinsk-anatomisk institutt, arrangert av Universitetet.

På *Steno-Gildets* vegne holdt dets formann, overlege *Karl Søndergaard*, en tale hvor han redegjorde for Stensens vitenskapelige innsats og skildret for det lærde auditorium Stensens teologiske innsats som en videreføring av hans vitenskapelige erkjennelsestrang til det religiøse erkjennelsesområde. Rektor *Magnificus*, professor *H. M. Hansen*, takket for gaven. Rektor uttalte at Københavns Universitet skylder Stensen etter evne å råde bot på den urett som i sin tid ble gjort ham. Også instituttets leder, professor *Harald Okkels*, talte og takket for gaven.

FRANKRIKE

Offisiell fransk uttalelse om arbeiderne og Kirken.

De franske kardinaler og erkebiskoper har sendt ut en erklæring til arbeiderseksjonen til Katolsk Aksjon i Frankrike. I store trekk er hovedinnholdet dette:

De som virkningsfullt tar del i Den katolske aksjon er blitt foruroliget over visse artikler i pressen og har forespurt om deres arbeide fremdeles betraktes av hierarkiet som det privilegerte redskap pavene har valgt for å evangelisere og kristne de forskjellige befolkningslag. Frankrikes kardinaler og biskoper understreker enda en gang med all ønskelig klarhet nødvendigheten av Den katolske aksjon og fornyer sin tillit til legapostolatet som midt i den moderne verden avlegger vitnesbyrd om Troen og om kjærligheten og troenskapen til Kirken. De gleder seg over de resultater som er oppnådd av arbeiderseksjonen i Den katolske aksjon og det fyller dem med tilfredshet at disse seksjoner mer og mer anstrenger seg for å bringe evangeliet til arbeiderne. Det er arbeiderseksjonenes oppgave innenfor Den katolske aksjon; derved representerer de Kirken i arbeidernes verden. Kardinalene og erkebiskopene oppfordrer alle prester som i eller utenfor sitt arbeide har med arbeidere å gjøre, til ikke å nekte arbeiderseksjonene den nødvendige geistlige støtte, men å utføre sitt pastorale arbeide i samarbeide med dem. De krever dessuten av alle prester at de møter sjelesorgen blant arbeiderne med den nødvendige forståelse og innsær dens påtrengende nødvendighet. Frankrikes kardinaler og erkebiskoper skylder arbeiderseksjonene megen ros for deres utrettelige anstrengelser for å skape åndelig enhet i Kristi kjærlighet blant arbeiderne. Trass i alle forskjelligheter med hensyn til timelige forhold er denne enhet nødvendig. De franske kardinalers og erkebiskopers forsamlingsanerkjenner betydning av innbyrdes enighet blant arbeiderne for å tilveiebringe menneskelige levevilkår, men advarer mot påtvunget enhet etter totalitære prinsipper. Man må respektere den menneskelige frihet og ikke glemme at man har med mennesker å gjøre som vil handle på eget ansvar og etter sin personlige samvittighet. Kardinalene og erkebiskopene ber arbeiderne i Den katolske aksjon om ikke å la seg forvirre av dem som vil påtvinge Kirken et eller annet økonomisk eller politisk system. De advarer også de kristne arbeidere mot dem som vil fortolke Kirkens lære og virksomhet ut fra et politisk synspunkt. En advarsel rettes også mot dem som vil skjelne mellom den hierarkisk synlige Kirke og Kirken som frelsesfellesskap.

Den første internasjonale kongress av katolske jurister.

Fra den 1.—4. oktober ble den første internasjonale kongress av katolske jurister holdt i Royaumont, 60 kilometer utenfor Paris. Det var *Pax Romana* som hadde tatt initiativet til denne kongress og alle avskygninger av jurister fra alle verdens kanter hadde tatt imot innbydelsen.

Fire hovedspørsmål var satt på dagsordenen og alle hadde tilknytning til familiens rettsstilling i verden i dag. Det ble fastslått at tyngdepunktet i dete spørsmål i alle land lå på samme sed. Bekymringene var beslektet, men m.h.t. hva der er gjort, var det betraktelige forskjeller. Ikke bare når det gjaldt spørsmålet om menns og kvinners likestilling som selv bak det gamle klostets kjølige murer fikk satt gemyttene i kok, men også m.h.t. familiens sosiale stilling. Mulighetene til skilsmisse og adopsjon var meget forskjellig regulert ved lov i de forskjellige land. Kongressen vedtok en rekke resolusjoner som nå vil bli videre bearbeidet.

HOLLAND

Interessant intermessio på Europabevegelsens 2. kongress i Haag.

Ved den faste holdning de kristne delegerte på Europa-bevegelsens 2. kongress i Haag inntok, ble mot presidiets vilje Europas kristelige grunnlag behandlet. Kongressledelsens konsekvente fornektelse av Europas kristelige karakter bevirket at de katolske og protestantiske medlemmer av den hollandske delegasjon formet en resolusjon hvor det ble vist til menneskets ansvar overfor sin Skaper og oppfordret til en felles bønn for fred og rettferd og for uegennyttig medarbeiderskap i Europas gjenreisning. Til å begynne med ble denne resolusjon avvist av kongressens redaksjonsutvalg. Under den diskusjon dette fremkalte, ble det tydelig klarlagt at man med vilje hadde holdt enhver religiøs tanke utenfor forhandlingene. Av den grunn besluttet de delegerte som tilhørte kristelige partier å forebringe resolusjonen på hovedforsamlingens møte den 10. oktober. Flere hundre delegerte tilkjennenga deretter sin sympati for resolusjonen og hilste den med kraftig bifall. Av de offisielle talere var den

tyske representant, katolikken dr. *Heinrich von Brentano*, den eneste som understreket Europas kristelige karakter, da han betegnet Betlehem ved siden av Athen og Rom som kildene til den europeiske kultur.

JUGOSLAVIA

Kardinal Stepinacs sykdom.

Den tyske lege dr. *Ludwig Heilmeyer* som er spesialist på blodsykdommer og direktør for den medisinske universitets-klinikk i Freiburg, fløy den 22. oktober til Jugoslavia for å behandle kardinal *Stepinac*.

KOREA

Kardinal Spellmann protesterer.

Kardinal *Francis Spellman* har nedlagt en bestemt protest mot at de indiske vakttropper ved fangeleirene i Korea har nektet koreansk og kinesisk talende kapellaner adgang til fangeleirene. Han har nedlagt protesten i egenskap av feltbiskop i De forente stater. Kardinalen viser i sin protest

KRISTIANSAND		
<p><i>Eil Jul</i></p> <p>skal så mange ting ordnes Gjør opp med restkontingenten nå!</p>	<p>BYENS beste KAFFE KAFFEMØLLEN</p> <p>Tlf. 1182 - Markensgt. 39 Kristiansand S.</p>	<p>GUNDER STRØMME Kolonialforretning</p> <p>Tlf. 2755 Kristiansand S.</p>
 <p>Knut Lie & Byens Stabbur TELEFON 2234 KRISTIANSAND S. VIS A VIS NORGES BAHN</p>	 <p>Tollbodgt. 2 - Kristiansand S.</p>	
<p>Fetevareforretning - Salater -</p> <p>En gros og en detalj</p>	<p>TOR RUUD Aut. Rørleggerforretning</p> <p>Hannevik Terrasse 5 - Kristiansand S.</p>	
<p>HEISFABRIKK Brødrene Reber</p> <p>Vikeland st. Sørlandet</p>	 <p>FRUKT- OG GRØNNSAKEFORRETNING</p>	
<p>KRISTIAN FRIVOLD Kjøtt & Pølsevarer</p> <p>Tlf. 2175 - Kristiansand S.</p>	<p>Kjøp hos våre annonsører</p>	<p>Telefon 281 Skippergt. 41</p> <p>EMIL SYVERTSEN Skotøyforretning</p> <p>Eldste forretning i bransjen Etabl. 1870 Kristiansand S.</p>
 <p>BOKHANDLEN i Sparebankbygningen Kristiansand S.</p>	<p>HALVARD THORSEN A/S Aut. Rørleggerforretning</p> <p>Kr. 4gt. 17 - Kristiansand S.</p>	<p>FORRETNINGEN FOR TAPET OG KUNST ARTIKLER</p> <p>Kristiansand S. Kongensgt. vis a vis St. Josephs hospital Telefon 3930</p>
<p>SIGURD SØRENSEN Begravelsesbyrå</p> <p>Holbergsgt. 15</p>	 <p>BOKHANDEL PAPIRHANDEL</p> <p>Kontormaskiner, Fyllepennservice Tlf. 2108 - 4109</p>	

til Genfer-konvensjonen hvor retten til sjelesorg blant krigsfanger er fastlagt. Blant fangene i de leire det dreier seg om er 800 katolikker.

SPANIA

Konkordatet godkjent av Cortes.

Spanias nasjonalforsamling Cortes godkjente formelt den 26. oktober det nye konkordat mellom Spania og Den hellige stol. Presidenten i Cortes ga i en kort tale uttrykk for betydningen av at et nytt konkordat var inngått mellom Spania og Den hellige stol og leste opp et lengere budskap fra general *Franco*. Spania hadde ventet med å avslutte dette konkordat, het det i *Franco*s budskap, til De forente nasjoner som hadde oppgitt sin boikott av Spania for ikke å blande Vatikanet inn i Spanias forhold til fremmede makter.

Den pavelige nuntius forlater Madrid.

Den pavelige nuntius i Spania siden 1938, mgr. *Gaetano Cicognani*, har avsluttet sin karriere som diplomat. Den 23. oktober forlot han Madrid for å reise til Rom for å innta sin plass i Det hellige kollegium etter 15 overmåte fruktbringende år i den spanske hovedstad, hvor hans arbeide ble kronet med avslutningen av det nye konkordat.

I disse år tok han energisk del i den kirkelige gjenreisning etter alle de ødeleggelse borgerkrigen hadde forårsaket. Ved hans avreise hadde Spania 64 bispedømmer — 7 flere enn før borgerkrigen. Bare 14 av bispedømmene har hatt den samme biskop i disse år. 53 av bispedømmene har fått nye seminarer eller fått utvidet eldre for å kunne ta imot

alle de mange som i årene etter borgerkrigen har fått prestekall.

TYSKLAND

Tysk diplomatisk representant ved Den hellige stol utnevnes i nær fremtid.

En time etter at han hadde avgitt sin regjeringserklæring uttalte forbundskansler dr. *Adenauer* at en tysk diplomatisk representant ved Den hellige stol vil bli utnevnt i nær fremtid. Uttalelsen fremkom til tyske og utenlandske journalister. Hvem som vil komme i betraktning, uttalte dr. *Adenauer* intet om.

Valget har gitt filmprodusentene noe å tenke på.

Valget i Vest-Tyskland skal ifølge foreliggende meldinger ha gitt filmprodusentene alvorlige ting å tenke på. Man frykter nemlig for at valgresultatet vil føre til en langt sterkere aktivitet hos alle motstandere av mindreverdige filmer. En rekke filmselskaper skal allerede ha drøftet dette spørsmål på lukkede møter. Bl. a. skal man ha besluttet at manuskriptene for fremtiden må være av en slik moralsk kvalitet at Kirken ikke finner grunn til å kritisere dem. Ekteskapsproblemer skal nå behandles positivt og fremfor alt skal skilsmissemulighetene ikke lenger bli fremholdt. På filmproduserende hold i Tyskland betegnes den katolske filmtjeneste som den best orienterte informasjonskilde.

OSLO	
SYKEHUS - BOLIGER - ØKONOMIAVDELINGER	
<i>E. Thune-Larsens</i> ARKITEKTKONTOR Dalsveien 33 - Slemdal - Oslo	
<i>Alt i såpe- og vaskeartikler</i> GARILLS AGENTUR - OSLO GRØNLAND 4 - TELEFON 68 40 35, 68 45 87	
<i>Røntgen- og elektromedisinske apparater</i> PROTON NORSK RØNTGEN	
 VEGA TURIST REISERADIO for batteri og lysnett. Pris kr. 397.— + batt. Føres av godkjente radioforretninger.	NORGE — ROM 1153 — 1953 Jubileumsskrift i anledning av 800-års jubileet for opprettelsen av Den norske kirkeprovis. Av lektor Ø. Grieve Brodersen. Fås hos St. Olavs Forlag, Pris kr. 1.50.
 ODDVAR J. LØDEMØ MURMESTER & ENTREPRENØR	 ILFORD <i>röntgenfilm</i> GERH. LUDVIGSEN - RØNTGEN DRONNINGENSGT. 34 - OSLO
THIIS & CO. A/S Bygningsartikkelforretning Materialer til nybygg, innredning og vedlikehold Vis à vis Vestbanen Sentralbord 42 58 77	

DRAMMEN

H. Kolderup

N. Storgate 12, Bragernes
Telefon 1362 - Privat 3648

1/3 Tyri Fabrikker Drammen

TYRILYS leveres i alle størrelser og typer

MANDAL

GERH. CHRISTENSENS SØNNER
Manufakturforretning
Mandal

ANNA SVEINDALS EFTF.'s
Bokhandel
Mandal

OLUF LOHNE
Jernvarer - Bygningsartikler
Rør og Sanitærartikler
Mandal

FREDRIKSTAD

**FREDRIKSTAD BLIK- &
METALVAREFABRIK**
Andresen & Müller

Mek. Verksted - Blikkemballasje
og metallvarer av enhver slags -
Jernfat i alle størrelser og for et-
hvert øyemed - Isenkramartikler
Elektrisk og Autogensveisning
Stanseartikler

Engeset & Larsen
MANUFAKTUR EN GROS - EN DETALJ
FREDRIKSTAD

O. Henriksens Sønner

Aut. Rørleggere og Rørhandel

Etabl. 1904 FREDRIKSTAD Tlf. 22 85 - 22 86

HAMAR

HUGO HOFFSTEN
Handelsgartneri og
Blomsterforretning
H a m a r

NEBB'S HAMAR-AVDELING A/s

KR. MOHN
Urmaker - Optiker
Hamar

Kolonial fra 1876
G. JENSEN
INNEH.: JØRGEN S. JENSEN
Selvbetjening fra 1952

JOHS. LIE
Kjøttforretning
Hamar

KNUTSTAD & HOLEN
FISK OG VILT
H a m a r

M. GRAVDAHL
BOK OG PAPIRHANDEL
Tlf. 1900 - Hamar

**PIANOER - Småinstrumenter og
noter i godt utvalg
Kontorrekvisita
TORBJØRN TAALESSENS EFTF.**
Tlf. 1412 - Hamar

CHR. PLATOU MUSTAD
Hamar

HAMAR FARVEHANDEL
Etablert 1865
Strandgaten — Tlf. 1134, 1862
H a m a r

HEDMARK MEIERI
HAMAR

Støkken^s Bokhandel A/s
HAMAR
Tlf. 1021 - 1856

OSKAR WIIK
Herreekvipering
Skotøy Reiseartikler
Strandgaten, Hamar

ØSTREM & OLSEN
Strandgt. - Hamar

OSLO

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRÅ

Ullevålsv. 1 - Oslo

Tlf. 33 23 34 - 33 22 46

Privat 41 64 78 - 69 43 72

TEKNISK HUSHJELP A/S

Citypassasjen, Oslo

Tlf. 33 51 00

Elektriske artikler og
installasjoner

SØREN HANSSEN

Kolonialforretning

Langes gate 6 - Oslo

Telefon 33 77 34

A SPARE ER EN VANE-
SAK, EN VILJESAK, EN
KARAKTERSAK

«K L A R»

Fåes i banker over hele landet

Jens J. Andersen

OSLO - CENTRALBORD 68 34 00

Beste leverandør av

KJØTT-FLESK-PØLSEVARER

Melitta

KAFFETRAKTER

gir bedre og drøyere kaffe

Riktig formaling sparer kaffe

Føres i ledende kaffe- og
kjøkkenutstørsforretninger

HERMAN H. RITTERS

ESKEFABRIKK

Chr. Kroghsgt. 30, Oslo

Tlf. 42 34 66

A/s Norsk Medicinsk Varehus

Pilestredet 7 - Telef. 33 43 70 - Oslo

Sykehusutstyr - Sanitetsmateriell
Brilleoptikk

G. GALLIGANI

PRYD- OG BRUKSKUNST

OSLO

ERLING MOE

god-fisk

ØKONOM Centralopvarming

Inneh.: Trygve A. Engh

Tlf. 42 51 33 - Oslo

Varme — Ventilasjon — Damp

Varmtvann — Olje — Stoker

Fyring — Kjelerep. — Eittersyn

WISBECH
ANTI-BELAKKING

Majorstua - Oslo

MASKIN- OG ELEKTROTEKNISKE
FABRIKKER

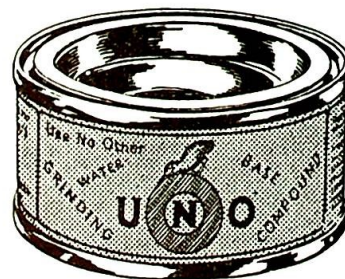
JOHAN OLSEN & SØNNER

Murmester & Entreprenørforretning

Etablert 1896

Kongensgate 17, Oslo

Telefon 42 99 90

Beste
og hurtigste
slipemiddel
for lager og
ventiler